

**Bc. Barbora KHOMENKO: Místo obecné češtiny ve výuce češtiny jako
cizího jazyka (diplomová práce)**

**Ústav českého jazyka a teorie komunikace
Filozofická fakulta
Univerzita Karlova v Praze**

Praha 2017

posudek vedoucího diplomové práce

Diplomová práce Bc. Barbory Khomenko se věnuje jedné z významných kapitol popisu a lingvodidaktické prezentace českého národního jazyka nerodilým mluvčím češtiny, totiž obecné češtině. Nejedná se rozhodně o téma trpící nedostatkem zájmu ze strany bohemistů, lingvodidaktiků, vyučujících či jinojazyčných mluvčích; pozitivním momentem diplomové práce je skutečnost, že k jeho zpracování diplomantka přistupuje nikoliv z obvykle převažující pozice odborné veřejnosti, nýbrž z perspektivy cizinců učících se naší mateřštině. Je však třeba konstatovat, že má čtenář předložené studie po jejím prostudování dojem, že je zpracování zmíněné problematiky místy poněkud diskutabilní a že její autorka nevyužívá plnou měrou možností, které se v souvislosti s danou strukturou a vlnitostí českého národního jazyka nabízejí k podrobnější analýze a k zasvěcenému odbornému komentáři. V této souvislosti poukazují na některé vybrané skutečnosti.

V pojednání o stratifikaci naší mateřštiny by podle mého soudu bylo vhodné věnovat prostor i jiným nespisovným strukturálním útvarům českého národního jazyka – a to např. na úkor poněkud neústrojně začleněné a nepříliš účelné kapitoly (zbytečně rozsáhlé, místy povrchně zpracované) pojednávající o roli a rysech obecné češtiny (s. 21n.), a to i z hlediska historického (s. 19 n.). Přimlouval bych se v těchto pasážích i za častější odkazování na použitou odbornou literaturu. Podstatně více pozornosti by naopak zasluhovalo stěžejní pojednání o místu a o roli obecné češtiny ve výuce cizinců (s. 34 – 37). Obdobně je tomu i v případě klíčové kapitoly o způsobu prezentace obecné češtiny v učebních materiálech (s. 38n.). Těch – zejména podprahových, které v tuzemské nabídce učebnic češtiny pro cizince kvantitativně dominují – mohlo být rozebráno více a podrobnějším způsobem.

Těžiště diplomové práce, výzkumná dotazníková sonda, sice přináší zajímavé postřehy a poznatky, i zde však nacházíme problémové momenty. Mám na mysli kupř. velmi odvážné hypotézy, z nichž diplomantka vychází (viz s. 55n.): *Studenti jsou schopni rozlišit jevy obecné české od spisovných; jsou schopni zvolit prostředky vhodné pro komunikaci ve spisovné nebo obecné češtině* aj. Podobné úkony činí potíže zásadního rázu i velkému procentu rodilých mluvčích, není proto divu, že se některé diplomantčiny domněnky nepotvrdily (srov. dosažené výsledky na s. 81). V této souvislosti by jistě bylo zajímavé konfrontovat relevantní

názory cizinců s výsledky rozsáhlého a reprezentativního výzkumu J. Svobodové a kol. (2011) provedeného s mluvčími rodilými (knižní výstup je v DP uveden v seznamu použité literatury).

V předložené diplomové práci nalézáme i některá další pochybení: kupř. v jejím úvodu by měly figurovat cíle práce, její struktura, nikoliv však i popis uskutečněného výzkumu (... *použitou metodou /.../ bylo dotazníkové šetření*, s. 7); výhrady mám k chybějící interpunkci (mnohdy za přímou řečí, s. 13 aj.), k místy neobratným a nepřesným formulacím a soudům (s. 16: v případě užití obecné češtiny v beletrii *se nejedná o autentickou mluvu?*) atd.

Závěrem konstatuji, že se diplomantka snažila vycházet ze zadání diplomové práce a pokusila se zmiňovanou širokou a komplexní problematiku přehledným způsobem zpracovat. Poukazuji na pozitivní skutečnost, že přes uvedené výtky a výhrady, k nimž se jistě při obhajobě vyjádří, dospěla diplomantka k relevantním závěrům a k lingvodidaktickým doporučením. Předloženou diplomovou práci proto doporučuji k obhajobě. Hodnotím ji jako dobrou.

V Praze dne 12. 8. 2017

doc. PhDr. Milan Hrdlička, CSc.
Ústav bohemistických studií FF UK